

QUẦN THỂ TU VIỆN PHẬT GIÁO BULGUKSA VÀ HANG PHẬT SEOKGURAM - MIỀN ĐẤT PHẬT LINH THIÊNG CỦA HÀN QUỐC

113

PHẠM KHÁNH TRANG*

Cố đô Gyeongju được biết đến là một trong những kinh thành lớn nhất thế giới dưới triều đại Silla (57 TCN - 935 SCN). Nổi tiếng bởi vẻ đẹp cổ kính, đượm màu lịch sử, nơi đây chứa đựng nhiều nhiều quốc bảo nổi tiếng của Hàn Quốc, như: đài thiên văn Cheomseongdae, chùa đá Buhwangsa, làng cổ Yangdong..., đặc biệt là các công trình kiến trúc Phật giáo, bởi sau khi Silla thống nhất vào thế kỷ VIII, Phật giáo không chỉ đóng vai trò là một tôn giáo đơn thuần mà còn được coi là lực lượng phòng vệ quốc gia. Các chùa chiền được xây dựng nhiều, với quy mô lớn, vừa để chứng tỏ vai trò là quốc giáo, vừa tăng cường sức mạnh cho đất nước.

Một trong số những quốc bảo đã được Unesco công nhận là di sản văn hóa thế giới vào năm 1995 là hang Phật Seokguram và quần thể tu viện Phật giáo Bulguksa (chùa Bulguksa) theo các tiêu chí sau:

Tiêu chí (i): Hang Seokguram với bức tượng Phật lớn, xung quanh là các vị Bồ tát và 10 đại đệ tử, 8 vị Hộ pháp... được chạm khắc từ đá granite trắng, là kiệt tác của nghệ thuật Phật giáo khu vực Đông Á.

Tiêu chí (ii): Hang Seokguram với những tác phẩm nghệ thuật điêu khắc bằng đá có giá trị cao và chùa Bulguksa với kiến trúc độc đáo bằng gỗ và các bậc thang bằng đá là một ví dụ nổi bật của kiến trúc tôn giáo Phật giáo phát triển mạnh ở Gyeongju, kinh đô của vương quốc Silla vào thế kỷ thứ VIII. Bên cạnh đó, hang Seokguram và chùa Bulguksa còn là biểu hiện vật chất của Phật giáo tại Hàn Quốc tồn tại suốt nhiều thế kỷ qua cho đến ngày nay.

Theo các tài liệu sử học, công trình được khởi công xây dựng từ năm 528, nhưng phải đến năm 751, Tể tướng Kim Daeseong mới chủ trì tái xây dựng ngôi chùa và hoàn thành vào năm 774. Sau khi Kim Daeseong qua đời, ngôi chùa được đặt tên là Bulguksa như hiện nay.

Trong thời kỳ Nhật Bản chiếm đóng (1592 - 1598), chùa Bulguksa đã phải chịu thiệt hại rất

lớn. Các di tích bằng gỗ hầu như bị thiêu rụi hoàn toàn. Tuy nhiên, những công trình bằng đá, như: các cây cầu, cầu thang, tượng Phật... vẫn giữ được khá nguyên vẹn. Năm 1604, chùa được trùng tu lần đầu tiên và trải qua nhiều lần tu bổ, tôn tạo kéo dài cho tới năm 1805. Và, quần thể di tích chùa Bulguksa như chúng ta được chiêm ngưỡng ngày nay là kết quả của cuộc tôn tạo năm 1969 - 1973. Vào thời gian đó, các di tích đã được khai quật và nghiên cứu một cách kỹ lưỡng trước khi bước vào cuộc phục dựng, trùng tu.

Hang Seokguram ở phía Đông chùa Bulguksa, là hang đá nhân tạo, được xây dựng từ nguyên liệu đá tự nhiên với phong cách rất đặc biệt, nằm ở độ cao 750m so với mặt nước biển, gần đỉnh núi Tohan. Cùng với chùa Bulguksa, hang Phật Seokguram được xây dựng dưới thời Silla thống nhất. Đây thực chất là một ngôi đền thờ Phật trong hang đá, gồm một không gian hình chữ nhật và một không gian nội thất hình tròn, với mái vòm được khắc chạm một đóa sen lớn, liên kết với nhau bằng một hành lang nhỏ, tượng trưng cho sự thông linh trời và đất. Tại đây, có một bức tượng Phật (bảo vật quốc gia số 24), được tạc từ một khối đá granite, cao 3,5m, ngồi dáng kiết già trên đài sen, tóc xoắn ốc, đầu đội mũ usnisa, chóp nhô lên thể hiện trí tuệ tối cao, trán rộng, lông mày hình lưỡi liềm, ánh mắt khép hờ, hướng về phía Đông. Có thể nói, bức tượng Phật là một kiệt tác hoàn hảo mô tả thời điểm đức Phật Thích Ca Mâu Ni giác ngộ.

Xung quanh có 39 tượng Phật lớn, nhỏ khác nhau, được chạm khắc một cách tinh tế. Hai bên tường còn có 10 hốc đá, mỗi hốc đều có tượng Bồ tát ở bên trong, tuy nhiên hiện nay chỉ còn 8 tượng.

Seokguram được xem là một bằng chứng đầy tự hào về thời kỳ vàng son của kiến trúc Phật giáo thời bấy giờ.

Chùa Bulguksa (Phật Quốc tự) là quần thể kiến trúc gỗ, được xây dựng trên các cầu thang bằng đá. Chùa được chia làm 3 khu vực chính: khu vực đại điện Daeunjeon, thế giới của đức Phật Thích

* Cục Di sản văn hóa

Chùa Bulguksa - Ảnh: Han Nam Su

Ca Mâu Ni; khu vực điện Birojeon, thế giới của đức Phật Vairocana; khu vực điện Geungnakjeon, tượng trưng cho thế giới cực lạc. Và, đôi cầu thang đá Cheongun (cầu Mây xanh - Baejun (cầu Mây trắng) ở phía Đông và Yeonhwa (cầu Hoa sen) - Chilbo (cầu Bảy kỳ quan) ở phía Tây, tượng trưng cho con đường kết nối giữa thế giới trần tục và Phật giới linh thiêng.

Trước sân điện Daeunjeon còn có hai tháp đá là tháp Seokgatap (tháp Thích Ca) và tháp Dabotap (tháp Đa Bảo). Tòa tháp Dabotap nằm ở phía Đông, cao hơn 10m, được thiết kế vô cùng công phu. Tầng thấp nhất hình vuông, với 4 chiếc cầu thang đi lên, phía trên đó, trước đây có 4 tượng sư tử đá, nay chỉ còn một tượng; tầng giữa hình bát giác và tầng trên cùng hình tròn, với chóp nhọn ở trên cao. Tháp Seokgatap nằm ở phía Tây, cao hơn 8m, 3 tầng, được thiết kế với bố cục cân đối, đơn giản nhưng vô cùng mạnh mẽ. Đặc biệt, theo tài liệu ghi chép, người ta tìm thấy trong lõi tháp 47 viên xá lợi trong một lần đại trùng tu vào năm 1038, tuy nhiên, đến năm 1966 thì con số này là 48 viên. Có thể nói, việc xây dựng 2 tòa tháp này đều mang tính triết lý sâu sắc của giáo lý Phật giáo cũng như triết lý âm dương, thể hiện tính cân bằng của các yếu tố cấu thành để tạo nên sự hòa hợp cao nhất. Những bảo vật này đều là những ví dụ nổi bật cho kiến trúc Phật giáo Silla thế kỷ thứ VIII, còn lưu giữ đến tận ngày nay.

- Hang Phật Seokguram được chỉ định là Tài sản quốc gia và quần thể chùa Bulguksa là di tích lịch sử cấp Nhà nước theo *Luật bảo vệ di sản văn hóa* Hàn Quốc cùng với 6 bảo vật quốc gia thuộc khuôn viên ngôi chùa. Vùng đệm mở rộng 500m tính từ ranh giới của di tích được xác định là vùng bảo vệ môi trường lịch sử văn hóa theo Luật. Do đó, mọi sự thay đổi, tu bổ... di tích thuộc khu vực này phải được sự cho phép của Tổng cục Tài sản

Tháp Dabotap - Ảnh: Tác giả

văn hóa Hàn Quốc. Ở cấp quốc gia, Tổng cục Tài sản văn hóa (CHA) chịu trách nhiệm cho việc xây dựng và thực thi các chính sách bảo vệ và quản lý di tích cũng như vùng đệm của di tích.

Công tác bảo tồn khu quần thể di

sản được giám sát chặt chẽ bởi các chuyên gia cao cấp về bảo tồn di sản văn hóa, là những người được cấp chứng chỉ quốc gia về lĩnh vực này. Bất kỳ vấn đề hay sự cố nào dù nhỏ nhưng ảnh hưởng đến di tích đều được kịp thời xử lý. Ví dụ như: quạt thông gió trong hang Phật đã được di chuyển vì có độ rung cao, làm ảnh hưởng đến di tích, số lượng khách tham quan được kiểm soát chặt chẽ. Các nhân tố như mưa axit, ô nhiễm môi trường, sương mù, rêu trên bề mặt đá,... thường xuyên được theo dõi chặt chẽ và đưa ra các biện pháp để xử lý các yếu tố gây hại di tích. Đặc biệt, Ban Quản lý đã lắp đặt hệ thống camera giám sát CCTV tại các điểm khác nhau tại di tích và hệ thống phòng cháy chữa cháy để phòng các rủi ro, đặc biệt là tại các công trình kiến trúc bằng gỗ.

Trải qua những thăng trầm của lịch sử, biến động của thời gian, sau nhiều lần tái thiết, phục dựng, tu bổ, tôn tạo..., Bulguksa đã trở thành ngôi chùa lớn nhất Hàn Quốc, là minh chứng cho lịch sử, là kiệt tác nổi bật của thời kỳ hưng thịnh của Phật giáo dưới vương triều Silla, là niềm tự hào người dân Hàn Quốc, đúng như tên gọi của nó là "ngôi chùa của đất Phật". Ngày nay, với những giá trị tiêu biểu về lịch sử, văn hóa, kiến trúc, thẩm mỹ... của mình, ngôi chùa này đã trở thành di sản văn hóa của toàn nhân loại./.

D.K.T

Tài liệu tham khảo:

- 1- <http://vietnamese.korea.net/AboutKorea/Culture-and-the-Arts/UNESCO-Treasures-in-Korea#sthash.cGu8PTgg.dpuf>
- 2- <http://whc.unesco.org/en>
- 3- www.bulguksa.co.kr